

Reetta Karomäki

**KOKEMUKSIA HARJOITUSYRITYSTOIMINNASTA YRITTÄJYY-
DEN OPPIMISMENETELMÄNÄ**

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Liiketalouden koulutusohjelma
Joulukuu 2017**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Joulukuu 2017	Tekijä/tekijät Reetta Karomäki
Koulutusohjelma Liiketalous		
Työn nimi KOKEMUKSIA HARJOITUSYRITYSTOIMINNASTA YRITTÄJYYDEN OPPIMISMENETELMÄNÄ		
Työn ohjaaja Jorma Saloniemi		Sivumäärä 26 + 1 liite
Työelämäohjaaja		
<p>Tämän opinnäytetyön aiheena oli selvittää opiskelijoiden kokemuksia harjoitusyritystoiminnasta oppimismenetelmänä. Työn tarkoituksena oli selvittää, millaisena opiskelijat kokivat opiskelun harjoitusyrityksessä ja vaikuttiko kokemus heidän mielikuvaansa yrittäjyydestä sekä toiko se heille uusia näkökulmia yrittäjyydestä. Tarkoituksena oli myös selvittää, onko vastaajilla ollut hyötyä harjoitusyrityksissä saamistaan kokemuksista.</p> <p>Työn teoriaosuus käsitteli yrittäjyyskasvatusta ja sen taustaa sekä harjoitusyritystoimintaa oppimismallina ja lisäksi, miten harjoitusyritystoimintaa toteutetaan ja miten siinä toimitaan.</p> <p>Tutkimustuloksista selvisi, että harjoitusyritystoiminta koettiin hyvänä oppimismenetelmänä. Useimmat vastaajista kokivat saaneensa uusia näkökulmia yrittäjyyteen.</p>		
Asiasanat Yrittäjyys, harjoitusyritystoiminta, yrittäjyyskasvatus		

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date December 2017	Author Reetta Karomäki
Degree programme Business Administration		
Name of thesis EXPERIENCES OF TRAINING BUSINESS ACTIVITIES AS AN ENTREPRENEURIAL LEARNING METHOD		
Instructor Jorma Saloniemi		Pages 26 + 1 appendix
Supervisor		
<p>The aim of this thesis was to find out how students experienced working and learning in an authentic business environment. The purpose was to find out how the students see studying in companies that they had set up, and did the experience have an impact on their image of entrepreneurship, and did it bring new aspects of entrepreneurship to them. The purpose was also to find out if the students had any benefit of the experiences from this learning method later in their working life.</p> <p>The theoretical framework of this thesis focused on entrepreneurship education and training, and an authentic business organization as a learning environment, and also how training was executed.</p> <p>The results showed that this practically oriented learning was experienced as good learning method. Most of the answerers felt that they got new aspects on entrepreneurship.</p>		
Key words Entrepreneurship, authentic business learning environment, education in entrepreneurship		

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	1
2.YRITTÄJYYSKASVATUS	3
2.1 Yrittäjyyskasvatuksen taustaa.....	3
2.2 Yrittäjyyskasvatuksen modernisoituminen	4
2.3 Yrittäjyyteen kouluttaminen.....	6
2.4 Yrittäjyyskasvatuksessa huomioitavaa	8
3. HARJOITUSYRITYSTOIMINTA OPPIMISMALLINA.....	12
3.1 Harjoitusyritystoiminnan tavoitteet.....	12
3.2 Finpec harjoitusyritysmuotona	13
3.3 Osaamisalueet ja harjoitusyritystoiminta	15
3.4 Harjoitusyrityksen toteuttamisesta	16
3.5 Miten harjoitusyrityksessä toimitaan?.....	17
3.6 Mihin harjoitusyritystä tarvitaan?	18
4. TUTKIMUS HARJOITUSYRITYSTOIMINNASTA.....	20
4.1 Miten koit harjoitusyrityksen oppimismenetelmänä?	20
4.2 Saitko harjoitusyritystoiminnan kautta uusia näkökulmia yrittäjyyteen harjoitusyritystoiminnan pohjalta?	21
4.3 Onko harjoitusyritystoiminnasta ollut sinulle hyötyä jatkossa?	23
5. YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	24
Haastattelun johtopäätökset.....	24
LÄHTEET	25

LIITE 1: Haastattelun kysymykset

1. JOHDANTO

Harjoitusyrityksellä tarkoitetaan yrityksen toimintaa simuloivaa oppimisympäristöä ja siihen sopeutettua oppimismenetelmää. Opetus on organisoitu oppimisverkon avulla, johon kuuluvat opiskelijat, opettajat ja työelämän asiantuntijat. Opiskelijat suunnittelevat ja rakentavat oppimisverkon avulla kuvitteellisen yrityksen, jossa he toimivat kuten oikeassakin yrityksessä toimitaan, ainoastaan raha ja tavara eivät liiku. (Finpec 2016.)

Opinnäytetyön tarkoitus on kertoa mitä on harjoitusyritystoiminta ja miten siinä toimitaan, sekä kuvata harjoitusyritystoiminnan toimintaperiaatteita. Nykyään harjoitusyritystoimintaa on ruvettu käyttämään opetusmetodina yhä useammassa ammattikorkeakoulussa. Siinä opiskelijat näkevät konkreettisesti, mitä on olla yrittäjänä ja sen toivotaankin tuovan intoa ryhtyä yrittäjäksi.

Harjoitusyritystoimintaa voidaan toteuttaa monella eri tavalla. Oppimismenetelmä adaptoituu erilaisiin opetussuunnitelmiin hyvin. Voisikin sanoa, että kahta täysin samanlaista harjoitusyritystoiminnan toteutusta ei löydy Suomesta. Harjoitusyritysmenetelmään perustuvaa opiskeluympäristöä on käytetty aikuiskoulutuksessa erityisesti työvoimapolitiisessa koulutuksessa. Harjoitusyritys-toimintamallin liittäminen osaksi koko alan koulutustarjontaa on paitsi luonteva kehityssuunta jo käytössä oleville opiskeluympäristöille, myös merkittävä mahdollisuus luoda kokonaan uusi toimintamalli palvelemaan aikuiskoulutuksen pyrkimyksiä tarjota työelämälähtöisiä sekä henkilökohtaistettuja opiskelumahdollisuuksia. Oppimisympäristössä teoriaopinnot voidaan liittää aktiiviseen käytännön toimintaan ja työelämän kontekstiin ja täydentää työharjoittelussa ja työtehtävissä tapahtuvaa oppimista. Reaalimaailman simuloinnin lisäksi oppimisympäristön keskeisiä ominaisuuksia ovat joustavuus, muunneltavuus ja mahdollisuus oppimisen henkilökohtaistamiseen. (Osao.fi.)

Tavoitteena on antaa tietoa sekä jakaa kokemuksia harjoitusyritykseen osallistuville sekä sitä suunnitteleville. Opinnäytetyössä käsitellään harjoitusyritystoimintaa ja sen toiminnan eri vaiheita. Opinnäytetyön tietoa voi soveltaa harjoitusyritystoiminnassa.

Opinnäytetyön aiheen valintaan vaikuttivat omat positiiviset kokemukset harjoitusyritystoiminnasta. Tavoitteenani oli tehdä opinnäytetyö, jolla pystyn antamaan kokemuksia seuraaville harjoitusyritystoimintaan osallistuville tai sen järjestäjille. Harjoitusyritystoiminta lisääntyy ammattikorkeakouluissa koko ajan ja siksi on mielestäni tärkeää, että seuraavat opiskelijat ja opettajat saavat lisää tietoa sekä jaettuja kokemuksia.

Opinnäytetyön teoriaosuus koostuu kolmesta eri pääkohdasta, jotka ovat yrittäjyyskasvatus oppilaitoksessa, harjoitusyritystoiminta oppimismallina ja kokemukset toiminnasta. Yrittäjyys kytkettynä opiskeluun osiolla on tarkoitus tarkastella, miten nykypäivänä voidaan yhdistää yrittäjyys opiskeluun, ja mitä hyötyä siitä on opiskelijoille. Harjoitusyritystoiminnan historiaosion on tarkoitus kertoa, mistä toiminta on saanut alkunsa ja miten siitä muodostui kyseinen toimintamalli ammattikorkeakouluihin. Tarkoitus on myös kertoa, mitä on harjoitusyritystoiminta, mitä se opettaa ja kuvaus sen toimintaperiaatteista.

Työhön kuului myös empiirinen osio, jonka tarkoituksena oli saada Seinäjoen ammattikorkeakoulun harjoitusyritystoimintaan osallistuvilta oppilailta näkökulmia ja kehitysideoita harjoitusyritystoiminnasta.

2.YRITTÄJYYSKASVATUS

2.1 Yrittäjyyskasvatuksen taustaa

Kaikki ne, jotka jollakin tapaa ovat mukana toteuttamassa julkista rahoitusta nauttivaa koulutusta, ovat väistämättä joutuneet tekemisiin myös yrittäjyyskasvatuksen kanssa. Yleissivistävän koulutuksen osalta yrittäjyyden aihepiiri kirjattiin opetussuunnitelmiin 1990-luvun puolivälissä, ammattikouluissa jo tätä aiemmin. Vuosituhannen jälkeen vahvistetuissa opetussuunnitelman perusteissa yrittäjyyskasvatus säilytti edelleen asemansa. (POPS 1994, 38-39; 40-41; LOPS 2003, 24-25.) Oppilaitosten ja opettajien täytyi näin entistä tietoisemmin huomioida yrittäjyys omassa toiminnassaan. (Ikonen 2006,11.)

Yrittäjyyskasvatus, tai ehkä sen alkuaikoihin viitaten yrittäjyyskoulutus, painottui ensin yhteen yrittäjyyskasvatuksen muotoon, yrittäjäksi aikovien kouluttamiseen kohti ulkoista yrittäjyyttä. Eräät tutkijat käyttävät käsitettä ulkoinen yrittäjyys kuvatessaan yrittäjän toimintaa omassa omistuksessa olevassa yrityksessä. Yrittäjyyskasvatuksen liittäminen yksinomaan tämänkaltaiseen toimintaan on kuitenkin ollut aiheuttamassa epätietoisuutta ja hämmennystä koko koulujärjestelmää koskevaa yrittäjyyskasvatusta kohtaan.

Tässä yhteydessä onkin huomioitava, että yrittäjyyden edistämisen kasvatuksellisessa keskustelussa on yrittäjyyskasvatukseen liittyen käytetty ja käytetään kolmea erillistä toisiinsa liittyvää käsitettä. *Yrittäjyyskasvatus*, jolla tarkoitetaan englanninkielisen sanan development kaltaista toimintaa, joka kattaa koko ihmisen elinajan lapsuudesta aikuisuuteen ja vanhuuteen. Toisaalta puhutaan *yrittäjyyskoulutuksesta*, joka on enemmän tai vähemmän institutionaalista ja jolla on alku ja loppu, mutta joka kestoaltaan on pidempiaikaista kuin lyhyt kestoiset kurssit. Kolmanneksi yrittäjyyden edistämiseen liitetään *yrittäjä- ja yrittäjyyskurssit*. Viimeksi mainitut ovat leimallisesti lyhytkestoisia tietoiskunomaisia yrityksiä vaikuttaa yrittäjyyteen tai kouluttaa ja opettaa tulevia tai nykyisiä yrittäjiä. Tässä puheenvuorossa käsitellään yrittäjyyskasvatusta laajana yleis- ja yläkäsitteenä, johon käytännön tasolla liittyvät sekä koulutus että kurssitoiminta.

Yrittäjyyskasvatus on siis virallisesti ollut koko formaalin koulun aihealueena 1990-luvun puolivälistä lähtien. Yrittäjyyskasvatuksen peruslähtökohdaksi peruskoulun

opetussuunnitelman perusteissa yrittäjäyys ja yrittäjyyden edistäminen nähdään erittäin laajana ilmiönä. Vuoden 1994 peruskoulun opetussuunnitelman perusteiden mukaan Yrittäjyyskasvatuksen tavoitteena on tukea oppilaassa sellaisia tietoja, taitoja ja asenteita, joita hän tarvitsee opiskeluaikanaan sekä myöhemmin työelämässä riippumatta siitä, työskenteleekö hän itsenäisenä yrittäjänä vai toisen palveluksessa.

Yrittäjyyskasvatuksen tavoitteet ovat siis paljon laajemmat kuin vain yrittäjyyteen arkiajattelussa liitetty yritystoiminnan harjoittamisen opettaminen ja yritystoiminnan aloittamistavoite. Tällä tavalla se irrottautuu tarkoittamasta yksinomaan yrittäjiksi aikovien koulutusta ja kurssitusta. Sama peruskoulun opetussuunnitelma toteaaakin mm. että, yrittäjyyskasvatuksen avulla tuetaan oppilaan sisäistä yrittäjyyttä. Sisäisellä yrittäjyydellä lyhyesti sanottuna tarkoitetaan yrittäjämäistä toimintaa toisen palveluksessa. Joskin sisäistä yrittäjyyttä pidetään myös työyhteisön kollektiivisena toimintatapana, joka näin irrottautuu yksilöstä.

Vuoden 1994 peruskoulun opetussuunnitelman perusteet liittävät myös ulkoisen yrittäjyyden voimakkaasti yrittäjyyskasvatukseen toteamalla mm. näin: Yrittäjyyskasvatuksen yhtenä tavoitteena on, että oppilas saa yrittämisestä ja yrittäjyydestä ammatinvalinnan ja jatko-opintojen kannalta tietoja ja tarpeellisia valmiuksia. Viimeksi mainittuun samana vuonna julkaistut lukion opetussuunnitelman perusteet vielä lisää ”Yhä vähemmän on tarjolla työpaikkoja toisen palveluksessa. Tulevaisuudessa uudet työpaikat syntyvät todennäköisesti pieniin yrityksiin eivätkä enää suuryrityksiin tai julkishallintoon. Sen vuoksi on tarpeen jo lukiossa luoda myönteinen suhtautumistapa yrittäjyyteen ja asenteellisia edellytyksiä omaehtoiseen yrittämiseen.

2.2 Yrittäjyyskasvatuksen modernisoituminen

Uuden vuosituhanen alkaessa yrittäjyyskasvatuksen edistäminen kuului niin Suomen hallituksen kuin EU:n komissionkin ohjelmaan. Koulutusjärjestelmän sisällä yrittäjyyskasvatuksen toimeenpaneminen ei kuitenkaan edennyt toivotulla tavalla. Kohdatuista ongelmista ainakin osa voidaan selittää epävarmuudelle, jota termin ”yrittäjyyskasvatus” moniselitteisyys aiheuttaa.

Jo peruskoulun ja lukion opetussuunnitelmat orientoivat oppilaitaan ympäristöön, jossa tänä päivänä kouluissamme olevat oppilaat tulevat työuransa tekemään. ”Yliopistokoulutettujen on selvästi aikaisempaa useammin löydettävä työpaikkansa ammatinharjoittajana ja yrittäjänä välittömästi valmistumisen jälkeen, yrittäjävalmiuksien vahvistaminen on tulevaisuuden opiskelijalle yksilöllinen haaste, mutta samalla myös keino parantaa työllistymismahdollisuuksia”. (Ristimäki 2004,12-13.)

Seuraavassa on muutamia esimerkkejä, miten yrittäjyyskasvatusta on toteutettu erilaisissa ympäristöissä.

Kuperkeikka Esikoulut Oy on esimerkki yrittäjämäisen toimintatavan viemisestä päiväkotiin. Kuperkeikan toiminta-ajatus kiteytyy lapsen syntymästä alkavaan oppimisprosessiin, elinikäiseen oppimiseen. Yrittävä Hervanta on projekti, jonka tavoitteena on uuden yrittäjyydelle myönteisen sukupolven kasvattaminen ja yrittäjyydelle suotuisan ilmapiirin aikaansaaminen koko kaupunginosaan. Yliluoman koulussa yrittäjyyskasvatus on vahvasti esillä koulun jokapäiväisessä toiminnassa. Oppilaita kasvatetaan vastuullisuuteen antamalla heille valtaa ja vapauksia asioissa. Koululla toimii useita harjoitusyrityksiä. Opettajien yrittäjämäinen työyhteisö on esimerkkinä oppilaiden toiminnalle. Koulun henkilökunta on vahvasti sidoksissa yrittäjyyteen myös yksityiselämässään ja jakaa omaa elämäkokemustaan ja ammattitaitoaan oppilaille.

Vuoksenniskan yläkoulun painopistealueista yksi keskeinen on yrittäjyys. Kahdeksannelta luokalta on mahdollisuus aloittaa yksivuotinen bisneskurssi, jonka tavoitteena on oppia yrittäjyyden perusteita käytännön kautta ja harjaannuttaa oppilasta sekä sisäiseen että ulkoiseen yrittäjyyteen. Porin lyseon koulu on syksyllä 2004 aloittanut seitsemänneltä luokalta alkavan yrittäjyyskasvatuslinjan. Ounasvaaran yläkoulussa on jo usean vuoden ajan tarkasteltu musiikin opiskelemisessa yrittäjämäistä toimintatapaa musiikin sisältöjen oppimisen ohella. Musiikin tavoitteet ja sisällöt ovat jo sinällään yrittäjyysvalmiuksia kehittäviä, mutta oppilaan itsetuntemuksen kasvu on keskeinen tapahtuma tiellä yrittäjämäiseen asennoitumiseen ja toimintaan, siis omaehtoiseen yrittäjyyteen. Yrittäjyyskasvatus ilmenee yleissivistävän koulutuksen eri asteilla eri tavoin. Perusopetuksessa painopiste on asenteellisissa valmiuksissa, yrittäjämäisten ominaisuuksien ja toimintatapojen kehittämisessä sekä yrittäjyyden ymmärtämisessä yhteiskunnan toimivuuden näkökulmasta. Oppilaille tulee

antaa mahdollisuus vastuun kanton kouluyhteisössä ja omassa lähipiirissään, kannustaa heitä oma-aloitteisuuteen, ongelmanratkaisuun ja mielipiteenmuodostukseen yhteisistä asioista. (Komulainen, Keskitalo-Foley & Lappalainen 2010, 7.)

Oppilaiden tulee oppia tuntemaan työelämää ja yritystoimintaa, saada perustietoja kouluyhteisön, julkisen sektorin, elinkeinoelämän ja järjestöjen toiminnasta ja työnjaosta sekä perustietoja yrittäjyydestä ammattina. Perusopetuksen yrittäjyyskasvatuksessa tulee hyödyntää kodin ja koulun yhteistyön kautta aukeavien mahdollisuuksien lisäksi myös koulun kerhotoimintaa sekä aamu- ja iltapäivätoimintaa, joiden toimintatavat soveltuvat hyvin ajattelu- ja ongelmanratkaisutaitojen sekä yrittäjämäisten valmiuksien kehittämiseen. Koulun sekä yritysten ja yhteisöjen välisessä yhteistoiminnassa käytettävät toimintatavat ovat moninaisia: opintovierailut, yritysten edustajien ja yrittäjien vierailut kouluissa, yhteiset tilaisuudet, tapahtumat, projektit, kummiluokkatoiminta. Työelämään tutustumisjaksoja tulee rakentaa tavoitteisesti siten, että oppilailla on jaksolle mennessään suunniteltu ennakotehtävä ja hyvät valmiudet havainnoida käytännön työelämää sekä jakson päätyttyä vastuu raportoida jaksosta muille oppilaille aitoon kokemustenvaihtoon perustuen. Lukiossa yrittäjyyskasvatuksen tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden valmiuksia osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnan eri alueilla poliittiseen, taloudelliseen ja sosiaaliseen toimintaan sekä kulttuurielämään. Osallistumisen tasot ovat paikallinen, valtakunnallinen, eurooppalainen ja globaali. Koulussa osana oppilaskuntatoimintaa voidaan kehittää esimerkiksi nuorten yrittäjämäisiä ominaisuuksia kehittävää vertaistoimintaa. Lukion yrittäjyyskasvatuksessa pääpainon tulee olla käytännön harjoittelussa ja omakohtaisten osallistumisen- ja vaikuttamiskokemusten luomisessa. Lukiokoulutuksen aikana opiskelijoiden tulee omaksua aloitteellisuus ja yritteliäisyys toimintatavakseen, saada laajat tiedolliset valmiudet yrittäjyyden eri muodoista, mahdollisuuksista ja toimintaperiaatteista, ymmärtää työn merkitys sekä tuntee halua itse osallistua lähiyhteisön, kotikunnan ja yhteiskunnan toimintaan sekä elinympäristön yhteisen hyvän luomiseen.

2.3 Yrittäjyyteen kouluttaminen

Ammatillinen koulutus tarjoaa käytännönläheisen väylän yrittäjyyteen. Vuosina 2008–2010 ammatillisten peruskoulutuksen opetussuunnitelman ja näyttötutkinnon perusteet uudistuvat ja tutkinnot sisältävät yrittäjyys- ja yritystoimintaopintoja vähintään viisi opintoviikkoa. Kaikki opis-

kelijat saavat perustiedot yritystoiminnasta ja valmiuksia toimia yrittäjämäisesti toisen palveluksessa. Yrittäjäosaaminen arvioidaan kuten muukin tutkintoon sisältyvä osaaminen. Ammatillisen koulutuksen opiskelijat perehtyvät yritystoimintaan ja saavat yrittäjävalmiuksia myös käytännössä työssäoppimisjaksoilla työpaikoilla. Kaikkiin tutkintoihin sisältyy vähintään 20 opintoviikon työssäoppiminen, jonka aikana työskennellään yrityksissä aidoissa työympäristöissä. Myös ammattiosaamisen näytöt annetaan työpaikoilla ja niiden arvioitiin osallistuvat myös työelämän edustajat. Opettajien työelämäosaamista vahvistetaan täydennyskoulutuksella ja erityisesti opettajien työelämäjaksoilla, joilla opettaja voi perehtyä yrittäjyyteen käytännössä. Oppimisympäristöjä kehitetään yrittäjyysopintoja tukevaan suuntaan yhteistoiminnassa yritysten kanssa sekä harjoitusyrityksissä ja yritysverkostoissa tapahtuvan oppimisen avulla. Opiskelijalla on myös mahdollisuus opintojen aikana tehdä liiketoiminta suunnitelma oman yrityksen perustamista varten.

Ammatillisessa aikuiskoulutuksessa suoritetaan ammatillisia perustutkintoja, ammattitutkintoja ja erikoisammattitutkintoja näyttötutkintoina, jolloin tutkinnon perusteiden mukainen osaaminen osoitetaan pääsääntöisesti aidoissa työtilanteissa. Tutkintojen perusteisiin on lisätty yrittäjyys joko pakollisena tai valinnaisena tutkinnon osana. Näin myös tutkintoon valmistavassa koulutuksessa hankitaan lisää yrittäjyysosaamista. Aikuiskoulutuksen piirissä voidaan myös suorittaa erityisiä yrittäjätutkintoja. Yrittäjän ammattitutkinto on tarkoitettu henkilölle, joka on yrittäjäurallaan alkuvaiheessa tai vasta suunnittelemassa omaa yritystään. Tutkinnon suorittamisen aikana hän osoittaa valmiutensa ja saa tutkintotilaisuuksissa kokeneilta yrittäjiltä arvion omista yrittäjätaidoistaan. Yritys-johtamisen erikoisammattitutkinto taas on kohdistettu jo kokeneille yrittäjille, jotka haluavat kehittää yrityksensä strategiaa, tiettyä yrityksensä toimintoa sekä omaa johtajuuttaan tutkinnon suorittamisprosessin aikana. Tutkintoihin valmistavan koulutuksen aikana kokeneet mentorit ja opiskelutoverit antavat sekä aloittaville yrittäjille että konkareille arvokasta tukea ja palautetta. Ammatillisen aikuiskoulutuksen yhteydessä tarjotaan erityisesti pienyrityksille osaamisen kehittämispalveluja. Ammatillisen lisäkoulutuksen järjestäjälle voidaan myöntää hanke- ja kehittämisavustusta järjestämisluvassa mainitun työelämän kehittämis- ja palvelutehtävän toteuttamiseen sekä muuta kehittämisavustusta.

Työelämän kehittämis- ja palvelutehtävän mukaisilla hankkeilla luodaan uusia yhteistyömalleja ja kehittämiskumppanuuksia koulutuksen järjestäjien ja työelämän välille. Hankeavustuksilla tuetaan koulutuksen järjestäjien asiakaslähtöistä työelämäosaamisen kehittämistä. Erityisenä

painopistealueena on alueellisten tai teemakohtaisten yhteistyöverkostojen kehittäminen. Tällöin vahvistetaan koulutuksen järjestäjien työelämälähtöistä yhteistyötä ja lisätään hankkeiden alueellista teemakohtaista vaikuttavuutta.

Korkeakoulujen tehtävä yrittäjyyden edistämisessä liittyy sekä yrittäjämäisen asenteen vahvistamiseen, että innovaatioaihioiden synnyttämiseen, korkeakoulutuksessa hankitun osaamisen ja innovaatioiden pohjalta nousevan yritystoiminnan tukemiseen sekä kasvuyrittäjyyden edistämiseen. Siksi myös korkeakoulujen opettajilla tulee olla valmiudet yrittäjyyskasvatukseen ja yrittäjyyden opettamiseen ja sen edistämiseen. Tutkijakoulutettavien yrittäjyysvalmiuksien vahvistamisella avataan uusia uramahdollisuuksia. Lisäksi korkeakoulujen rooli kasvuyrittäjyyden tukemisessa, yritystoiminnan kansainvälistymisessä sekä korkeakouluosaamisen ja -innovaatioiden siirrossa vahvistuvat. Tutkintotavoitteiseen koulutukseen liittyvässä opintojen ohjauksessa ja opiskelijoiden henkilökotaisissa opintosuunnitelmissa korostuu opiskelijan työuran hahmottuminen opintojen aikana. Harjoittelua ja opinnäytetöitä voidaan suunnata yrittäjyysuravaihtoehdon edistämiseksi. Korkeakouluopiskelijoiden yrittäjyysopintoja tarjotaan valinnaisina opintoina yhä laajemmin kaikille opiskelijoille ja opiskelijoiden opintoja kytketään vahvemmin korkeakoulujen tutkimus- ja kehitystyöhön. Työelämässä olevan korkeakoulutetun väestön täydennyskoulutustarpeet huomioidaan. (Opetin.fi/opetusministeriö 2009,13-16.)

2.4 Yrittäjyyskasvatuksessa huomioitavaa

Yrittäjyyskasvatus on ollut Suomessa aihealueena peruskoulun- ja lukion opetussuunnitelman perusteissa jo vuodesta 1994. Yrittäjyyskasvatuksen tavoitteena opetussuunnitelman perusteiden mukaan on mm. tukea oppilaissa sellaisia tietoja, taitoja ja asenteita, joita hän tarvitsee opiskeluaikanaan sekä myöhemmin työelämässään riippumatta siitä, työskenteleekö hän itsenäisenä yrittäjänä vai toisen palveluksessa. Tavoitteena edelleen on luoda myönteinen suhtautumistapa yrittäjyyteen, mutta myös antaa oppilaille tietoja yritystoiminnan perusteista, merkityksestä ja mahdollisuuksista yhteiskunnassa. (Ristimäki 2000.)

Yrittäjyyskasvatuksen idea on, että se kattaa koko formaalin koulujärjestelmän aina esiopetuksesta ammattikorkeakouluihin ja yliopistoihin saakka. Mikään formaalin koulujärjestelmän osa ei siten vastaa yksin yrittäjyyskasvatuksesta. Yrittäjyyskasvatuksessa

on kyse prosesseista, johon koko koulujärjestelmän on osallistuttava, jotta siinä voitaisiin onnistua parhaalla mahdollisella tavalla. (Paajanen 2001,16.)

Kasvatus on eettistä toimintaa, joka pyrkii ihmisen ja yhteiskunnan kehittämiseen. Sen ydinasioita ovat oppiminen ja opettaminen. Käytännön toimintana kasvatus auttaa yksilöä kehittymään yhteisön jäseneksi sekä tukee samalla yhteisön säilymistä ja kehittymistä. Yrittäjyyskasvatuksessa on syytä painottaa yhteisöllisyyden rinnalla yksilöllisyyttä: esimerkiksi oma-aloitteisuutta, omavastuuta, sisäistä hallintaa, toimeliaisuutta, uskoa omiin mahdollisuuksiin, henkilökohtaista sitkeyttä ja uskallusta jne. Kun koulun oppimisympäristö kehittyy yrityshenkiseksi, nähdään tärkeä kulttuurinen muutos. Koulun yrittäjyyskulttuuri aktivoi opettajat ja oppilaat ajattelemaan, toimimaan ja suhtautumaan kuin yrittäjät. (Koiranen & Peltonen 1995, 13.)

Yrityskoulu tai kouluyritys toisi yrittäjyyden perusolemuksen esiin jo luokkaopetuksessa. Siihen liittyisi epävarmuutta sisältävien hankkeiden toteuttaminen. Opetus- ja oppimismenetelmät olisivat yritteliäisyyteen ohjaavia. Ne nostaisivat esiin oppilaissa yrittäjyyskäyttäytymisen, ne valmentaisivat heitä yrittäjyystietoihin ja -taitoihin, ne kaivaisivat oppilaasta esiin yrittäjäpersoonallisuuden. (Koiranen & Peltonen 1995, 56.)

Miten oppilas kokisi yrityskoulun tai kouluyrityksen? Aluksi ehkä hämmentyneenä, jos hän on ehtinyt tottua ”vanhaan kouluun”, mutta hyvin nopeasti varmaankin kannustavana kokemuksena. Onhan tällaisessa koulussa mahdollista antaa vahvistuvaa kokemusta seuraaviin asioihin:

- omistamisen tunne
- omakohtainen kontrolli
- vastuun ottaminen
- yleisjohtaminen
- asioiden loppuun saattaminen
- epävarmuus
- vapaamuotoisuus
- virheistä oppiminen
- joustavat ja muuttuvat oppimistilanteet

- toimintavapaus

Koulun olisi hyvä hankkiutua yhteistyöhön paikkakunnan yritysten kanssa jo ala-asteesta lähtien. (Koiranen & Peltonen 1995, 56, 57.)

Opetusministeriön asettama työryhmä on selvittänyt ulkoiseen yrittäjyyteen tähtääviä toimenpiteitä ammattikorkeakouluissa. Yrittäjyyttä ja liiketoimintaosaamista on viime vuosina vahvistettu useissa ammattikorkeakouluissa erilaisten kehittämishankkeiden myötä. Eniten niitä on luonnollisesti ollut hallinnon ja kaupan alalla. Kuitenkaan ammattikorkeakouluilla ei ole paria poikkeusta lukuun ottamatta varsinaisia yrittäjyyden edistämisen strategioita, vaan ne ovat yleisesti sisällytetty muihin keskeisiin kehittämisstrategioihin (Opetusministeriö 2004).

Vuonna 2003 astui voimaan uusi ammattikorkeakoululaki, jossa säädellään ammattikorkeakoulujen tehtävät entistä selkeämmin. Sen mukaan ammattikorkeakoulujen tehtävänä on antaa työelämän kehittämisen vaatimuksiin perustuvaa korkeakoulupetusta ammatillisiin asiantuntijatehtäviin, tukea yksilön ammatillista kasvua ja harjoittaa ammattikorkeakouluopetusta palvelevaa sekä työelämään tukevaa ja alueen elinkeinorakenteen huomioon ottavaa soveltavaa tutkimus- ja kehitystyötä. (Ammattikorkeakoululaki 9.5 2003/ 351.)

Kun opetusministeriö (2004) linjasi ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehitystyötä, sisälsi linjaus myös yrittäjyyden keskeisiä tulevaisuuden toimenpiteitä. Sen mukaan yrittäjyyden edistäminen tulisi sisältyä kaikkien ammattikorkeakoulujen kehittämisstrategioihin. Lisäksi ammattikorkeakoulujen tulisi muun muassa lisätä yritysten kanssa tehtäviä tutkimushankkeita, joilla tähdätään yritystoiminnan laajentamiseen tai uuden liiketoiminnan synnyttämiseen ja tarjota yrittäjyyttä harkitseville erilaista yrittäjyyttä edistäviä opintoja ja erilaista käytännön apua. (Lassila 2007, 18.)

Savonia-ammattikorkeakoulun tavoitteena on mm. entistä tiiviimpi yhteistyö alueen elinkeinoelämän kehittämisessä erityisesti niiden koulutusaloja edustajien yritysten kanssa, jotka kuuluvat ammattikorkeakoulun opetusohjelmiin. Perinteiset yritysten ja oppilaitosten yhteistyömuodot (kuten käytännön harjoittelu, opinnäytetyöt, vierailut, yrityshautomot, opiskelijayritykset, liiketoimintakilpailut, teemapäivät, kummiluokkatoiminta yms.) eivät kuitenkaan riittävissä määrin kannusta ja valmenna nuoria yrittäjyyteen. Maakunnan nuorten

yrittäjyyden edistämiseksi tarvitaan siis uusia malleja ja innovatiivista oppimisympäristöä.
(Lassila 2007, 75.)

3. HARJOITUSYRITYSTOIMINTA OPPIMISMALLINA

Harjoitusyritystoiminta on luonteeltaan simulaatio. Harjoitusyritystoiminnalla pyritään jäljittelemään todellista yrityselämää ja samaan aikaan todellista yrityselämää vastaavia tilanteita. Simuloinnissa apuna käytetään kummiyrityksiä, joilta pyritään saamaan tietoa todellisen elämän käytänteistä ja ongelmista, kummiyritykset ovat linkki tosimaailmaan. Harjoitusyritykset ovat siis lähtökohtaisesti työelämälähtöisiä ja työelämäläheisiä. (Publications.theseus.fi.)

3.1 Harjoitusyritystoiminnan tavoitteet

Ammattikorkeakoulun toiminnan pedagogisena tavoitteena on opiskelijoiden asiantuntijuuden kehittyminen. Harjoitusyritystoiminta oppimismenetelmänä kehittää asiantuntijuutta seuraavin tavoin:

- Oppimistapa on ongelmakeskeinen.
- Opittava teoreettinen aines sovelletaan yksittäiseen tapaukseen.
- Toiminta on tilannesidonnaista, vaatii kontekstin ja sen eri ilmiöiden ymmärtämistä.
- Kehittää sosiaalisia taitoja.
- Mahdollistaa hiljaisen tiedon muodostumisen ja siirtymisen ryhmän jäseneltä toiselle.
- Kehittää erilaisten työelämän tilanteiden hallintakykyä.
- Kasvattaa keskeneräisyyden ja ristiriitojen sietokykyä.

Näillä perusteilla voidaan todeta, että harjoitusyritystoiminta kehittää oppijalla sitä abstraktia tietorakennetta jota asiantuntija tarvitsee työvälineenään, ja toisaalta toiminnassa syntyy soveltamisosaamista, joka kehittyy käytännön yhteyksistä. (Publications.theseus.fi.)

3.2 Finpec harjoitusyrittäjämuotona

Yrittäjyyden osalta yritys- ja elinkeinoelämän ja oppilaitoksien sekä opiskelijoiden yhdessä tekemisen hyvänä käytänteenä toimii FINPEC - yrittäjyyden oppimisympäristö. Oppilaitokset ovat jo vuosien ajan tehneet hedelmällistä ja konkreettista yhteistyötä elinkeinoelämän kanssa harjoitusyrittäjätoiminnan avulla FINPEC:in ylläpitämässä oppimisympäristössä kehitetään ja simuloidaan oikeiden ns. partneriyritysten toimintaa. Opiskelijat ovat päässeet opettajan kanssa kehittämään mm. partneriyrityksen varastointijärjestelmää, tekemään paikallisia ja valtakunnallisia palvelu- ja tuotetutkimuksia, tukemaan ja osaltaan toteuttamaan myymälämarkkinointia- ja myyntiä, toteuttamaan yhteistyössä paikallisia ja kansainvälisiä messuja sekä avustamaan kansainvälisessä kaupassa kansainvälisten dokumenttien tulkitsemisessa. Partneriyrityksen toiminnasta voi valita opetukseen sopivia kokonaisuuksia. Harjoitusyrittäjät tekevät myös yhteistyötä oman alueensa viranomaisten kanssa.

- EU komission suosittelema.
- Harjoitusyrittäjä toimii kuten oikea yritys, ainoastaan todellinen raha ja tavara eivät liiku, simulointiin perustuva.
- Harjoitusyrittäjällä on partneriyrityksiä, joihin käydään tutustumassa ja joilta saadaan informaatiota yrityksen suunnitteluun ja toimintaan.
- Partneriyritykset tuovat harjoitusyrittäjätoimintaan käytännön työelämän ulottuvuuden.
- Harjoitusyrittäjät eivät ainoastaan simuloi vaan pyrkivät myös tutkimaan ja kehittämään omaa työtä/työtehtäviä ja partneriyritysten toimintaa.

FINPEC harjoitusyrittäjässä voidaan toteuttaa harjoitusyrittäjä koulutusaloittain tai koulutusaloja yhdistävässä harjoitusyrittäjässä, missä eri koulutusalojen opiskelijoita toimii samassa harjoitusyrittäjässä. Monialaisessa harjoitusyrittäjässä kukin opiskelija lähestyy omia tavoitteita koulutusaloittain. Koulutusalat ylittävän harjoitusyrittäjän vahvuutena on eri koulutusalojen opiskelijoiden keskinäinen tuki ja erilainen osaaminen. Harjoitusyrittäjässä toimittaessa koulutusaloittain päästään tekemään todellista työelämää vastaavaa eri alojen yhteistyötä ostamalla toisesta harjoitusyrittäjästä sellaista osaamista, mitä itsellä ei ole. Esimerkiksi tekniikan alan harjoitusyrittäjät ostavat talouden ja kirjanpidon palvelua tilitoimistoa pitävältä harjoitusyrittäjästä. Tällöin kaikki pääsevät oppimaan oman alansa yrittäjä- ja substanssi-osaamista.

FINPEC- harjoitusyrityksessä keskeisiä tavoitteita on kehittää

- Opettajien välistä keskinäistä yhteistyötä
- Opettajan ja opiskelijan välistä yhteistyötä (opiskelijalähtöistä)
- Opettajien, opiskelijoiden ja työ- ja elinkeinoelämän asiantuntijoiden välistä yhteistyötä
- Oman elämänhallinnan avaintaitoja
- Metataitoja
- Yritteliäisyyttä ja yrittäjyyttä
- Yritystoimintaa (10.edu.fi.)

Harjoitusyrityksessä hyödynnetään aitoja yrityselämän kontakteja oman alan kouluttajina ja asiantuntijoina. Esimerkiksi vakuutusalan asiantuntija voi tulla kertomaan yritystoimintaan liittyvistä vakuutuksista ja niiden merkityksestä yritystoiminnalle. Pankkialan asiantuntija puolestaan kertoo, miten yritystoimintaa rahoitetaan ja millaisin vakuuksin on lähestyttävä pankkia saadakseen rahaa. Harjoitusyrityksessä pidettävät teoriatunnit käsitellään sisäisinä henkilöstökoulutuksina, joihin on yrityksen varauduttava kustannuksia laskiessa.

Esimerkiksi vuonna 2010 perustettu Harjoitusyritys Kaluste Kuusenhelmi Oy toimii Pieksämäellä Kuusitien toimipisteessämme. Harjoitusyritys toimii kuin oikea yritys kansainvälisen Finpec-mallin mukaan. Harjoitusyritystoiminnan tavoitteena on antaa opiskelijoille mahdollisimman käytännönläheisiä ja aitoja työtilanteita. Kuusenhelmessä työskentelevät liiketalouden perustutkinnon opiskelijat vastaavat yrityksen työtehtävistä: yrityksellä on toimitusjohtaja, kirjanpitäjä, palkanlaskija, osto- ja myyntireskontran hoitajat, markkinointiassistentti ja toimistosih-teeri. Myös Kuusenhelmen hallitus puheenjohtajineen vastaa yrityksen toiminnasta. Tehtävät kiertävät opiskelijalta toiselle, joten jokaisella on mahdollisuus perehtyä yrityksen kaikkiin tehtäviin.

Harjoitusyritys on käytännönläheinen oppimisympäristö. Sen taustalla on aina partneri- eli kummiyritys, jonka toimintoja harjoitusyritys peilaa. Harjoitusyritys Kaluste Kuusenhelmen partneriyrityksenä toimii PSV Kaluste Oy Pieksämäeltä.

Harjoitusyritys toimii oikean yrityksen lailla, mutta tuotteita tai palveluita ei todellisuudessa toimiteta ostajalle eikä hyödykkeitä makseta aidolla rahalla. Harjoitusyritysten virtuaalisena pankkina, vakuutusyhtiönä, verotoimistona, perintätoimistona, postina ja muuna tukena toimii Oulussa sijaitseva tukiyksikkö Finpec.

3.3 Osaamisalueet ja harjoitusyrittötoiminta

Harjoitusyrittökset käyvät Kauppaa keskenään niin kotimaassa kuin kansainvälisestikin. Suomessa harjoitusyrittöksiä on noin 150 kpl ja koko maailmassa noin 6000 kpl. Tuotteille laaditaan markkinointikampanjoita, lähetetään ja maksetaan laskuja, suoritetaan palkanlaskentaa, pidetään kirjanpitoa ym. yrittötoimintaan liittyviä toimintoja. Harjoitusyrittöksissä toimiville opiskelijoille muodostuu vahva kuva siitä, kuinka yrittö todella toimii. Harjoitusyrittöksen työkokemuksen myötä he ovat valmiimpia lähtemään työelämään ja myös kynnys oman yrittötoiminnan perustamiseen alentuu. Ulkomaankaupan myötä kielitaito ja kansainvälisen kaupan valmiudet harjaantuvat. (eseduo.fi.)

Työelämlähtöisyys ja yksilönä kasvaminen edellyttävät opetuksen perustamiseksi kompetenssiperustaista opetussuunnitelmaa. OECD:n (The Definition and Selection of Key Competencies) DeSeCo -projektin mukaisten avainkompetenssien voidaan todeta olevan myös harjoitusyrittötoiminnan taustalla seuraavasti:

- Toiminta kehittää työkalujen interaktiivista käyttöä.
- Sosiaalinen toiminta kehittää kielen käyttöä.
- Toiminnan mahdollistamat kansainväliset yhteydet mahdollistavat myös vieraiden kielen käytön.
- Toiminta perustuu tekstien käyttöön: mm. yhteydet eri sidosryhmiin vaativat sekä tekstien tuottamista, että niiden tulkintaa.
- Toiminta perustuu myös numeeriseen tietoon ja numeerisen tiedon lukutaito kehittyy.
- Vaatii oma-aloitteista tiedon ja informaation hankintaa.
- Perustuu tietokoneverkossa virtuaalisesti tapahtuvaan toimintaan.

Toiminta tapahtuu ryhmässä, mikä puolestaan:

- Kehittää vuorovaikutustaitoja.
- Vaatii yhteistyötä niin oman harjoitusyrittöksen jäsenten kuin muissa harjoitusyrittöksissä toimivien opiskelijoiden kanssa.
- Kehittää ristiriitojen hallinta- ja selvittämistaitoja.

Toiminta tapahtuu oma-aloitteisesti eli:

- Oppijan toiminta on osa harjoitusyrityksen toimintaa, joka taas on osa koko harjoitusyritysympäristöä.
- Toiminnan eteenpäinviemiseksi on tehtävä suunnitelmia ja vietävä niitä projektiluontoisesti eteenpäin.
- Toiminnan avulla muodostuu ja selviää omia kiinnostuksen kohteita ja ehkä myös omia rajoja. (OECD 2005.)

Arene ry:n liiketoimintaosaamisen (Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden yleiset kompetenssit) kompetensseja tarkasteltaessa voidaan todeta, että harjoitusyritystoiminnassa kehittyvät ainakin laaja-alaisen liiketoimintaosaamisen kompetenssit:

- Yrityksen ydinprosessit, liiketalouden eri osa-alueiden vaikutukset toisiinsa.
- Toiminnan ja liiketoimintaympäristön vuorovaikutus; yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan omaksuminen.
- Kannattavan yritystoiminnan perusteet; toiminnan ja riskien analysointi.
- Yksilön vaikutus työyhteisössä.
- Viestinnän merkitys. (Arene ry 2006).

Kompetenssiperustaisen opetuksen vaatimus toteutuu täten käytettäessä harjoitusyritystoimintaa oppimismenetelmänä. (Publications.theseus.fi.)

3.4 Harjoitusyrityksen toteuttamisesta

Harjoitusyritystoiminta on virtuaalisesti tapahtuvaa yritystoimintaa kouluympäristössä. Harjoitustoiminnassa simuloidaan oikean yrityksen toimintaa kaikkine liiketoimintaan kuuluvine osa-alueineen. Harjoitusyritystoiminnassa raha, palvelut ja tavara liikkuvat virtuaalisesti, mutta

muuten harjoitusyrityksen toiminta noudattaa oikean yrityksen toimintatapoja.(Publications.theseus.fi.)

Harjoitusyritykset toimivat taustayrityksen tiiviissä yhteistyössä. Taustayritykset ovat keino lähentää itse harjoitusyritystoimintaa lähemmäksi oikean työelämän kanssa. Itse toiminta kuitenkin tapahtuu oppilaitoksen sisällä. Opettajat toimivat ohjaajina ja konsultteina yrityksille. Jolloin opettajalla tulisi olla kokemusta käytännön yritystoiminnasta.

Suomessa harjoitusyritystoimintaa tehdään kotimaassa ja kansainvälisesti eri maissa sijaitsevien yritysten kesken. (Manninen 2007, 107.)

3.5 Miten harjoitusyrityksessä toimitaan?

Opiskelijat perustavat harjoitusyrityksen, valitsevat sille toimialan ja organisoivat yrityksen toiminnan todellisten yritysten tapaan. Harjoitusyritysten toiminta tapahtuu toimistoa vastaavassa luokkahuoneessa tai muussa vastaavassa tilassa. Kukin harjoitusyritys valitsee yritykseen kuuluvien opiskelijoiden parista itselleen toiminnassa tarpeelliset toimitukset ja toimihenkilöt. Toimielimenä on esimerkiksi hallitus tai toimihenkilöinä esimerkiksi toimitusjohtaja, talousjohtaja ja henkilöstöjohtaja.(Publications.theseus.fi.)

Harjoitusyritykset valitsevat itselleen myös partneri- tai kummiyrityksen, joka on samalta toimialalta, jolla harjoitusyrityskin toimii. Kummiyrityksellä tarkoitetaan oikeaa yritystä, jonka avulla harjoitusyritys saa tietoa toimialansa liiketoiminnasta ja toiminnan sisällöstä ja samalla todenmukaisuutta ja reaali maailman vastaavuutta. Kummiyritykset voivat tukea eri tavoin harjoitusyritystä, esimerkiksi toimimalla harjoitusyrityksen hallituksessa. (Publications.theseus.fi.)

Harjoitusyritysten liiketoiminta muodostuu kanssakäynnistä toisten harjoitusyritysten kanssa. Suomessa harjoitusyrityksiä on yli sata, kolmessakymmenessä eri koulussa. Harjoitusyritykset kuuluvat myös kansainväliseen verkostoon, jossa on noin 5.500 harjoitusyritystä neljästäkymmenestä maasta. (Publicatoin.theseus.fi.)

3.6 Mihin harjoitusyritystä tarvitaan?

Työelämän edellyttämät osaamisvaatimukset kasvavat jatkuvasti. Työelämässä edellytetään kokonaisvaltaista ymmärrystä yritystoiminnasta sekä oman kapean sektorin osaamisen lisäksi myös osaamista muista tehtävistä. Myös opettajan rooli on muuttunut opettajakeskeisestä opetusmenetelmästä oppijakeskeiseen oppimismenetelmään. Nämä kaikki muutokset asettavat uusia haasteita oppimistapojen- ja oppimisympäristöjen kehittämiseen. (Merikosken ammatillinen koulutuskeskus 1).

Harjoitusyritys, jonka opiskelijat itse perustavat ja jossa he työskentelevät eri tehtävissä koko yrityksen toiminnan ajan, tarjoaa haasteellisen ja kiinnostavan tavan perehtyä yrityksen kokonaisvaltaiseen toimintajärjestelmään ja yrittäjyyteen. Tällainen uudenlainen oppimisympäristö luo vankkaa perustaa elinikäiselle oppimiselle ja persoonallisuuden kasvuille. (Publications.theseus.fi, 10.)

FINPEC:in ylläpitämässä oppimisympäristössä kehitetään ja simuloidaan oikeiden partneriyritysten toimintaa. Opiskelijat ovat päässeet opettajan kanssa kehittämään mm. partneriyrityksen varastointijärjestelmää, tekemään paikallisia ja valtakunnallisia palvelu- ja tuotetutkimuksia, tukemaan ja osaltaan toteuttamaan myymälämarkkinointia ja myyntiä, toteuttamaan yhteistyössä paikallisia ja kansainvälisiä messuja sekä avustamaan kansainvälisessä kaupassa kansainvälisten dokumenttien tulkitsemisessa. Partneriyrityksen toiminnasta voi valita opetukseen sopivia kokonaisuuksia.

Tässä oppimisympäristössä voidaan toimia koulutusaloittain tai koulutusaloja yhdistävässä harjoitusyrityksessä, missä eri koulutusalojen opiskelijoita toimii yhdessä. Monialaisessa harjoitusyrityksessä kukin opiskelija lähestyy omia tavoitteita koulutusaloittain.

Koulutusalat ylittävän harjoitusyrityksen vahvuutena on eri alojen opiskelijoiden keskinäinen tuki ja erilainen osaaminen. Harjoitusyrityksessä koulutusaloittain toimittaessa päästään toteuttamaan todellista työelämää vastaavaa eri alojen yhteistyötä ostamalla toisesta harjoitusyrityksestä sellaista osaamista, jota itsellä ei ole. Esimerkiksi tekniikan alan harjoitusyritykset ostavat talouden ja kirjanpidon palveluja tilitoimistoa pitävältä yritykseltä. Tällöin kaikki pääsevät oppimaan oman alansa yrittäjyys- ja substanssiosaamista.

Harjoitusyrityksessä hyödynnetään aitoja yrityselämän kontakteja oman alan kouluttajina ja asiantuntijoina. Esimerkiksi vakuutusalan asiantuntija voi tulla kertomaan yritystoimintaan liittyvistä vakuutuksista ja niiden merkityksestä yritystoiminnalle. Pankkialan asiantuntija puolestaan kertoo, miten yritystoimintaa rahoitetaan ja millaisin vakuuksin pankkia on lähestyttävä saadakseen rahaa. Harjoitusyrityksessä pidettävät teorialunnit käsitellään sisäisinä henkilöstökoulutuksina, joihin on yrityksen varauduttava kustannuksia laskiessa. (hyvatkaytannot.opph.fi.)

4. TUTKIMUS HARJOITUSYRITYSTOIMINNASTA

Haastattelin kyselyyni alkuvuonna 2016 viittä Seinäjoen ammattikorkeakoulun harjoitusyrityksen suorittanutta oppilasta. Vastaajista kolme on naisia ja kaksi miehiä. Haastateltavat Nainen 1 ja Nainen 2 olivat samassa harjoitusyrityksessä ja Mies 1, Nainen 3 ja Mies 2 olivat kaikki samassa harjoitusyrityksessä. Harjoitusyrityksiä oli yhteensä neljä ja yhdessä harjoitusyrityksessä toimi n. 6-9 oppilasta. Liikeidea yritykselle keksittiin ryhmän kesken ja ryhmän jako suoritettiin arvonnalla. Harjoitusyritystoiminta kesti yhteensä vuoden ja se oli pakollinen ensimmäisen opintovuoden aikana. Harjoitusyrityksen tavoitteena on jäljittää oikeaa yritystä. Toiminnan tavoitteena on opettaa oma-aloitteisuutta ja itsenäisyyttä sekä antaa yrityksen perustamiseen ja toimintaan liittyvää osaamista. Harjoitusyritysten kansainvälinen verkosto on nimeltään EUROOPEN. Suomessa toimintaa ylläpitää FINPEC. (Harjoitusyritys.)

4.1 Miten koit harjoitusyrityksen oppimismenetelmänä?

Ensin kysyin haastateltavilta, mitä mieltä he olivat harjoitusyritystoiminnasta oppimismenetelmänä.

Vastaaja 1; Nainen 1 koki harjoitusyrityksen hyvänä oppimismenetelmänä. Siinä pääsi hyvin kokeilemaan konkreettisesti mitä on olla yrittäjä osana omaa yritystä. Harjoitusyritystoiminta toi esiin yrittäjän haasteet ja vastuun paremmin kuin normaalissa luokkaopetuksessa. ”Sain enemmän kuin koskaan vuoden aikana tietoa ja kokemusta yrittäjyydestä kuin olen kahdenkymmenen neljän vuoden iässä koskaan saanut” Hän kertoo.

Vastaaja 2; Nainen 2 koki harjoitusyrityksen myöskin hyvänä ja rakentavana oppimismenetelmänä. ”Aluksi minua mietitytti, onko tämä oikeasti hyödyllistä, koska en ole kiinnostunut yrittäjyydestä, mutta kokemus osoittautuikin mielenkiintoiseksi”

Vastaaja 3; Mies 1 Piti samoin harjoitusyritystoimintaa hyvänä polkuna yrittäjyyteen opiskelemiselle. ”Mikään muu tapa ei olisi ollut varmasti yhtä hyvä menetelmä oppia yrittäjyyttä niin hyvin kuin käytännön opetus vuoden ajan”.

Vastaaja 4; Nainen 3 Koki harjoitusyritystoiminnan mielenkiintoisena ja paljon tietoa antavana oppimismenetelmänä. ”Kun saa tehdä samoja asioita mitä tehdään ”oikeassa” yrityksessä niin kyllä siinä jää asiat ihan eri tavalla mieleen kuin kirjasta oppimalla.

Vastaaja 5; Mies 2 Sai harjoitusyrittystoiminnasta myös paljon irti. Hänestä idea oli oppimismenetelmänä loistava ja hyvin yrittäjyyteen perehdyttävä. "Tämän parempaa oppimismenetelmää ei olekaan"

Vastaajista kaikki viisi kokivat harjoitusyrittystoiminnan hyvänä oppimismenetelmänä.

"Sain enemmän kuin koskaan vuoden aikana tietoa ja kokemusta yrittäjyydestä kuin olen kahdenkymmenen neljän vuoden iässä koskaan saanut" Kertoi yksi vastaajista.

Vastaajista yksi mietti, onko harjoitusyrittystoiminta oikeasti hyödyllistä, kun ei ole kiinnostunut yrittäjyydestä? Mutta kokemus osoittautuikin mielenkiintoiseksi.

Vastauksia tulkitessa huomaa, että harjoitusyrittystoiminta asetti haasteita ja vastuuta eri tavalla kuin normaali luokkaopetus ja siinä pääsi kokeilemaan konkreettisesti, minkälaista on olla yrittäjänä. Harjoitusyrittystoiminta koettiin myös paljon tietoa antavana sekä hyvänä perehdyttäjänä yrittäjyyteen.

4.2 Saitko harjoitusyrittystoiminnan kautta uusia näkökulmia yrittäjyyteen harjoitusyrittystoiminnan pohjalta?

Toisena kysyin, syntyikö uusia näkökulmia yrittäjyyteen harjoitusyrittystoiminnan pohjalta?

Vastaaja 1 Nainen 1 Näkökulmia yrittäjyyteen tuli paljon. Hyviä ja huonoja, mutta päällimmäisenä vuoden kestävän harjoitusyrittystoiminnan jälkeen jäi mieleen todellinen mielenkiinto ryhtyä yrittäjäksi. "En koskaan ollut ajatellut ryhtyä yrittäjäksi, mutta tämä kokemus avarsi minulle ihan uuden näkökulman yrittäjyyttä kohtaan.

Vastaaja 2 Nainen 2 Harjoitusyrittystoiminta on paras portti avata näkökulmia yrittäjyyteen. Siinä ollaan koko ajan "oikeasti" työssä ja tehdään sitä mitä oikeat yrittäjät tekevät päivästä toiseen. "Sain todella erilaisia näkökulmia yrittäjyyteen harjoitusyrittystoiminnan aikana, hyviä sekä huonoja"

Vastaaja 3 Mies 1 Näkökulmia avartui monipuolisesti ja myös tieto siitä, ettei vastaaja Mies 1 halua elämässään ryhtyä yrittäjäksi. "Olen kiitollinen tästä kokemuksesta ja näin kuinka vaativaa ja stressaavaa yrittäjäksi ryhtyminen on, joten minulle selveni toiminnan aikana, ettei minusta ole yrittäjäksi".

Vastaaja 4 Nainen 3 Uusia näkökulmia yrittäjyyteen syntyi. "En ole tiennyt aikaisemmin yrittäjyydestä kovinkaan paljon, mutta tämän jälkeen tuntui kuin olisin valmis itse yrittäjäksi. Sain niin paljon tietoa ja taitoa yrityksen perustamisesta aina palkanlaskuun saakka"

Vastaaja 5 Mies 2 Harjoitusyritystoiminta ei avannut vastaajalle niinkään uusia näkökulmia yrittäjyyteen, mutta sitäkin enemmän asioiden perehdytystä. "Isäni on yrittäjä joten, olen ollut pienestä asti mukana yritysmaailmassa, mutta tämä oli hyvää toistoa jo oppimalleni ja kyllä sieltä aina jotakin uutta tuli vastaan"

Vastaajista neljä sai uusia näkökulmia yrittäjyyteen harjoitusyritystoiminnan kautta.

Harjoitusyritystoiminta on paras portti avata näkökulmia yrittäjyyteen. Siinä ollaan koko ajan "oikeasti" työssä ja tehdään sitä mitä oikeat yrittäjät tekevät päivästä toiseen. "Sain todella erilaisia näkökulmia yrittäjyyteen harjoitusyritystoiminnan aikana, hyviä sekä huonoja" Kertoi yksi vastaajista.

Yhdelle vastaajista jäi harjoitusyritystoiminnan jälkeen mielenkiinto lähteä yrittäjäksi. "Näkökulmia yrittäjyyteen tuli paljon. Hyviä ja huonoja, mutta päällimmäisenä vuoden kestävän harjoitusyritystoiminnan jälkeen jäi mieleen todellinen mielenkiinto ryhtyä yrittäjäksi. "

Vastaajista yksi oli sitä mieltä, että harjoitusyritystoiminta ei avannut niinkään uusia näkökulmia yrittäjyyteen, mutta sitäkin enemmän asioiden perehdytystä. "Isäni on yrittäjä, joten olen ollut pienestä asti mukana yritysmaailmassa, mutta tämä oli hyvää toistoa jo oppimalleni ja kyllä sieltä aina jotakin uutta tuli vastaan"

Vastanneista yksi sanoi harjoitusyritystoiminnan avartavan paljon näkökulmia sekä myös tiedon siitä, ettei vastaaja halua ryhtyä yrittäjäksi. "Olen kiitollinen tästä kokemuksesta ja näin kuinka vaativaa ja stressaavaa yrittäjäksi ryhtyminen on joten minulle selveni toiminnan aikana ettei minusta ole yrittäjäksi".

4.3 Onko harjoitusyrittäjätoiminnasta ollut sinulle hyötyä jatkossa?

Vastaaja Nainen 1 Työskentelen tällä hetkellä asiakaspalvelutyössä ulkopuolisella työnantajalla. Koulusta valmistuttuani yrittäjäksi ryhtyminen ei ole ollut ajankohtaista koska sain työpaikkani jo opiskeluaikana. En osaa sanoa onko harjoitusyrittäjätoiminnasta ollut niinkään kovasti hyötyä minulle esimerkiksi työtäni ajatellen, mutta kokemuksena se oli todella hyvä ja mieleenpainuva.

Vastaaja Nainen 2 "Minulle harjoitusyrittäjätoiminnasta on ollut sikäli hyötyä jatkossa, että osaan hieman paremmin auttaa yrittäjäksi ryhtynyttä avopuolisoani ja tiedän mitä yrityksen perustaminen vaatii ja mitä paperitöitä se mm. pitää sisällään. Avopuolisoni olisi myös halunnut käydä harjoitusyrittäjätoiminnan kurssin omassa oppilaitoksessaan aikanaan ja siitä olisi nyt ajateltuna ollut hänelle valtavasti hyötyä".

Vastaaja Mies 1 "En koe, että harjoitusyrittäjätoiminnasta olisi ollut minulle mitään erityistä hyötyä tämän hetkessä elämässäni, mutta kokemuksena olen nyt paljon rikkaampi ja kuka tietää, jos vielä joskus ammennan oppimaani tietoa harjoitusyrittäjätoiminnasta nykyiseen työhöni?"

Vastaaja Nainen 3 Harjoitusyrittäjätoiminnasta on ollut vastaajalle hyötyä. Hän opiskelee tällä hetkellä ylempää ammattikorkeakoulututkintoa ja on ammentanut harjoitusyrittäjätoiminnasta saatua kokemusta ja tietoa esimerkiksi nykyisissä koulutehtävissä.

Vastaaja Mies 2 kokee että, harjoitusyrittäjätoiminnasta on ollut hänelle hyötyä. "Jos jatkan isäni jalan jäljissä, olen hyötynyt paljon tästä kokemuksesta"

5. YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Mielestäni harjoitusyrittystoiminta opinnäytetyön aiheena oli todella mielenkiintoinen. Olen itsekin ollut mukana harjoitusyrittystoiminnassa ja ajatus siitä opinnäytetyön aiheena syntyi aika nopeasti harjoitusyrittystoiminnan alettua.

Idea syntyikin tehdä opinnäytetyö kyseisestä aiheesta ja pohtia minkälainen on harjoitusyrittystoiminta oppimismenetelmänä.

Yrittäjyyskasvatus kiinnosti minua myös aiheena ja liittyy harjoitusyrittystoimintaan. Yrittäjyyskasvatusta harjoitetaan jo päiväkodeista lähtien tarkoituksena luoda yrittäjyydelle myönteisen sukupolven kasvattaminen. Tämä on mielestäni hienoa ja tärkeää, että otetaan yrittäjyyskasvatus huomioon jo päiväkodeissa ja esikouluissa.

Opinnäytetyössä helpointa oli aiheen keksiminen sekä haastattelu osio. Haastavinta oli hankkia tarpeeksi aiheesta materiaalia, jota ei aluksi tuntunut löytyvän. Etsintöjen jälkeen lähteitä rupesi kuitenkin löytymään hyvin.

Jos tekisin opinnäytetyössäni jotakin toisin, laatisin itselleni aikarajan aina tietyn osion osalta sekä olisin tehnyt itselleni selkeämmät ohjeet opinnäytetyön tekemiseen.

Haastattelun johtopäätökset

Haastattelun vastauksista käy ilmi, että kaikki haastateltavat kokivat harjoitusyrittystoiminnan hyödylliseksi ja hyväksi oppimismenetelmäksi.

Suurin osa vastaajista sai uusia ja monipuolisia näkökulmia yrittäjyyteen harjoitusyrittystoiminnan pohjalta.

Vastaajista kaksi koki, että harjoitusyrittystoiminnasta on ollut heille hyötyä jatkossa. Yksi vastaajista piti myös kokemusta mieleenpainuvana.

LÄHTEET

Ammattikorkeakoululaki 9.5 2003/ 351. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/>. Viitattu 5.3.2016

Arene ry 2006 Saatavissa:

https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/19945/jamk_1238753360_6.pdf?sequence=1. Viitattu 3.4.2016

Finpec.2006 Finnish Practice Enterprises Centre Oulun seudun ammattiopisto. Saatavissa: <http://www10.edu.fi/ammattipeda/?sivu=finpec>

Viitattu 3.4.2016

Hyvät käytännöt. Saatavissa: <https://hyvatkaytannot.oph.fi/karvi/>. Viitattu 2.3.2017

Ikonen, R. 2006 Yrittäjyyskasvatus.11.Jyväskylä: Minerva kustannus Oy

Keskitalo-Foley, S. Komulainen, K. & Lappalainen, S. 2010. Yrittäjyyskasvatus hallintana. Jyväskylä: Kustannusosakeyhtiö Vastapaino.

Koiranen, M & Peltonen, M. 1995. Ajatuksia yrittäjyyteen oppimisesta. Valkeakoski: Tammer-Paino.

Lassila, H. 2007. Yrittäjyysasenteet. Savonia-ammattikorkeakoulussa opiskelijoiden ja opettajien keskuudessa. Kuopio: Korpiljyvä.

Oppimisympäristönä harjoitusyritys. Saatavissa:

<http://www.esedu.fi/oppimisymparistot/harjoitusyrietykset>) Viitattu: 21.10.2016

Paajanen, P. 2001. Yrittäjyyskasvattaja. Ammattikorkeakoulun hallinnon ja kaupan alan opettajien näkemykset itsestään ja työstään yrittäjyyskasvattajana. Jyväskylä: Jyväskylä University Printing House.

Potka-Soininen, T. 2008. Harjoitusyritys oppimismenetelmänä. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Ammatillinen opettajakorkeakoulu. Opinnäyte. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/19945/jamk_1238753360_6.pdf?sequence=1. Viitattu 8.10.2016.

Ristimäki, K. 2000. Koulun ja yrityselämän yhteistyö yrittäjyyskasvatuksen toimintamuotona. "Opettajat muutosargumentteina" toimivan yrityselämäyhteistyön moottoreina. Vaasa: University of Vaasa/ Publications Unit.

Ristimäki, K. 2004. Yrittäjyyskasvatus. Hamina: Oy Kotkan Kirjapaino ab.

Räsänen, M. 2008. Harjoitusyritys oppimisympäristönä. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Ammatillinen opettajakorkeakoulu .Opinnäyte Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/19893/jamk_1224064564_9.pdf?sequence=1. Viitattu: 13.2.2016

Yrittäjyyskasvatuksen suuntaviivat. Tulevaisuuden toimintakulttuurit ja oppimisympäristöt.

2009. Opetusministeriön julkaisuja. Www-dokumentti. Saatavissa: https://www.opetin.fi/wp-content/uploads/2013/11/opm_yritt%C3%A4jyyskasvatuksen_suuntaviivat.pdf. Viitattu 6.3.2017

LIITE 1: Haastattelun kysymykset

1. Miten koit harjoitusyrityksen oppimismenetelmänä?
2. Saitko harjoitusyritystoiminnan kautta uusia näkökulmia yrittäjyyteen harjoitusyritystoiminnan pohjalta?
3. Onko harjoitusyritystoiminnasta ollut sinulle hyötyä jatkossa?